

P7_TA-PROV(2009)0023

Kazachstan: sprawa Jewgienija Żowtisa

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 września 2009 r. w sprawie Jewgienija Żowtisa (Kazachstan)

Parlament Europejski,

- uwzględniając poprzednie rezolucje w sprawie Kazachstanu oraz republik Azji Środkowej,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie strategii UE dla Azji Środkowej¹,
  - uwzględniając strategię Unii Europejskiej dla nowego partnerstwa z Azją Środkową przyjętą przez Radę Europejską dnia 23 czerwca 2007 r.,
  - uwzględniając przyjętą przez Komisję strategię regionalną dotyczącą pomocy dla Azji Środkowej na lata 2007–2013,
  - uwzględniając konkluzje z 10. posiedzenia Rady Współpracy UE-Kazachstan,
  - uwzględniając konkluzje z 8. posiedzenia parlamentarnego komitetu współpracy Kazachstan-UE, które odbyło się w Brukseli dnia 31 marca 2008 r.,
  - uwzględniając Umowę o Partnerstwie i Współpracy pomiędzy WE a Kazachstanem², która weszła w życie dnia 1 lipca 1999 r.,
  - uwzględniając art. 122 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że stosunki oraz współpraca pomiędzy UE i Republiką Kazachstanu stale ulegają zacieśnieniu na wszystkich poziomach, oraz że Kazachstan odgrywa kluczową rolę dla stabilności i bezpieczeństwa w Azji Środkowej oraz rozwoju gospodarczego całego regionu,
- B. mając na uwadze, że Kazachstan obejmie w 2010 r. przewodnictwo w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), oraz że funkcja ta zwiększy renomę oraz odpowiedzialność tego kraju w dziedzinie demokracji oraz praw człowieka, jak również że OBWE wzywa Kazachstan, by przed objęciem przewodnictwa pogłębił reformy demokratyczne,
- C. mając na uwadze, że niezależnie od stojącego przed nim istotnego międzynarodowego zadania, na przestrzeni ostatnich miesięcy, sytuacja wewnętrzna Kazachstanu zmieniła się na niekorzyść z uwagi na niedawne zwiększenie ograniczeń dla mediów oraz szereg kontrowersyjnych procesów sądowych,
- D. mając na uwadze, że dnia 3 września 2009 r. Jewgienij Żowtis, dyrektor

---

¹ Dz.U. C 184 E z 6.8.2009, s. 49.

² Dz.U. L 196 z 28.7.1999, s. 3.

Międzynarodowego Biura Praw Człowieka i Praworządności w Kazachstanie i zasłużonego obrońcy praw człowieka, został uznany za winnego w sprawie o zabójstwo, w związku z potrąceniem pieszego ze skutkiem śmiertelnym podczas prowadzenia samochodu, dnia 26 lipca i skazany na cztery lata w zakładzie karnym,

- E. mając na uwadze, że 27 lipca 2009 r. Jewgienij Żowtis został wezwany na świadka w prowadzonym przez policję śledztwie wszczętym tego samego dnia, oraz że podczas dochodzenia w dniu 28 lipca 2009 r. zmieniono status Jewgienija Żowtisa na podejrzanego oraz że z naruszeniem obowiązujących w Kazachstanie przepisów jego prawnicy nie zostali o tym poinformowani do dnia 14 sierpnia 2009 r.,
- F. mając na uwadze, że Biuro OBWE ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka uznało, że „kontrowersyjne procedury mogły naruszyć gwarantowane przez konstytucję Kazachstanu prawo Jewgienija Żowtisa do uczciwego procesu, jak również zobowiązania tego kraju wobec OBWE oraz podstawowe normy międzynarodowe”,
- G. mając na uwadze, że na posiedzeniach OBWE Jewgienij Żowtis szczegółowo opisywał naruszanie praw człowieka w swoim kraju, poddając w wątpliwość stosowność wyboru tego kraju do sprawowania przewodnictwa organizacji, która stoi na straży zasad demokratycznych,
- H. mając na uwadze, że w przeszłości wielokrotnie wyrażano zaniepokojenie procesami, a następnie więzieniem innych kazachskich działaczy na rzecz praw człowieka, w tym Ramazana Jesergepowa i Siergieja Duwanowa,
- I. mając na uwadze, że w czerwcu 2008 r. i ponownie w maju 2009 r., w związku z nadchodzącym przewodnictwem Kazachstanu w OBWU, minister spraw zagranicznych tego kraju, Marat Tazhin, zobowiązał się do poprawy w zakresie wzmocnienia oraz ochrony praw człowieka w Kazachstanie,
- J. mając na uwadze, że art. 2 umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem wymaga poszanowania demokracji, postanowień prawa międzynarodowego oraz praw człowieka,
  - 1. nie kwestionując niezależności wymiaru sprawiedliwości, która jest kluczowym elementem ustroju demokratycznego, wyraża głębokie zaniepokojenie przebiegiem śledztwa w sprawie tego tragicznego wypadku oraz procesu, który po nim nastąpił i zwraca uwagę na domniemanie, iż zeznania świadków obrony Jewgienija Żowtisa nie zostały dopuszczone jako materiał dowodowy podczas postępowania przed sądem;
  - 2. wzywa władze Kazachstanu do niezwłocznego przeprowadzenia ponownego pełnego i uczciwego dochodzenia w sprawie okoliczności wypadku, przy pełnym poszanowaniu zasad przejrzystości oraz praworządności oraz do ponownego odpowiedniego rozpatrzenia wyroku i kary nałożonej na Jewgienija Żowtisa;
  - 3. wzywa władze Kazachstanu do udostępnienia szczegółów sprawy Jewgienija Żowtisa oraz do przeprowadzenia uczciwego procesu sądowego w jego sprawie, uwzględniając prawo do wniesienia apelacji, zgodnie z obowiązującymi w Kazachstanie przepisami;
  - 4. zwraca uwagę na poważne zastrzeżenia wyrażane przez organizacje działające na rzecz praw człowieka dotyczące rzeczywistego zaangażowania rządu Kazachstanu w proces

zmian po ogłoszeniu w 2007 r. decyzji o objęciu przez to państwo przewodnictwa w OBWE oraz oczekuje od władz Kazachstanu dołożenia wszelkiej staranności w celu poprawy i osiągnięcia wymiernego postępu w zakresie demokratyzacji i praw człowieka przed objęciem przewodnictwa w OBWE;

5. w związku z tym wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia UE dla Kazachstanu oraz zacieśnienia z nim współpracy w tym zakresie, w celu lepszego przygotowania rządu tego kraju do objęcia tej istotnej międzynarodowej funkcji;
6. wzywa Radę do przyjęcia zdecydowanego stanowiska w dyskusji w tej sprawie z władzami Kazachstanu, a w szczególności do zajęcia się sprawą Jewgienija Żowtisa w ramach dialogu UE-Kazachstan na rzecz praw człowieka, którego drugą rundę przewidziano na dzień 21 października 2009 r., jak również na posiedzeniu Rady Współpracy UE-Kazachstan w połowie listopada 2009 r.;
7. wzywa Komisję do zwiększenia ilości projektów i programów realizowanych w Kazachstanie w ramach europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka (EIDHR);
7. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Sekretarzowi Generalnemu ONZ, specjalnemu przedstawicielowi UE w Azji Środkowej, OBWE, Radzie Europy oraz parlamentowi, rządowi i prezydentowi Kazachstanu.